

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-666-9-15>

EUROPEAN PRACTICES OF FORMING THE INTERNATIONAL IMAGE OF STATES IN THE CONTEXT OF DEMOCRATIC TRANSFORMATIONS AND MODERN CHALLENGES

ЄВРОПЕЙСЬКІ ПРАКТИКИ ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО ІМІДЖУ ДЕРЖАВ В УМОВАХ ДЕМОКРАТИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ ТА СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Тkachuk V. D.

*Postgraduate Student at the Department
of Political Science
Carpathian National University named
after Vasyl Stefanyk
Ivano-Frankivsk, Ukraine*

Тkachuk B. D.

*аспірант кафедри політичних наук
Карпатський національний
університет імені Василя Стефаника
м. Івано-Франківськ, Україна*

У глобалізованому світі зовнішній імідж держави переріс в важливий інструмент впливу, ніж дипломатичні або економічні ресурси. Успішне формування міжнародного образу країни визначає її сприйняття у світовому співтоваристві, впливає на зовнішню політику, інвестиційний клімат, туристичну привабливість, а також сприяє зміцненню культурної ідентичності на глобальному рівні. Особливою формою імідж став у країнах Центрально-Східної Європи, які переживають складні процеси демократичних трансформацій на тлі нових загроз.

Європейський підхід формування зовнішнього іміджу окреслюється своєю системністю, продуманістю і міждисциплінарністю. Країни ЄС традиційно розглядають імідж як елемент м'якої сили, інтегрований у ширшу стратегію публічної дипломатії. Така модель передбачає як просування позитивних меседжів за кордоном, так і активне залучення інструментів стратегічних комунікацій, культурного обміну, академічної співпраці та міжнародної медіаполітики [1, с. 175].

Одним принципів європейських підходів є прозорість і достовірність. Європейські держави намагаються вибудувувати образ, що базується на реальних досягненнях, культурній спадщині, демократичних цінностях та ефективному управлінні. Це дає змогу завоювати довіру світової спільноти та створити довготривалі відносини з ключовими міжнародними партнерами. Імідж тут не є продуктом пропаганди, а відображенням цілісної політики, що охоплює як внутрішні реформи, так і міжнародну взаємодію.

Окрему увагу в європейських практиках приділено питанню адаптації до сучасних викликів. Серед них вирізняються гібридні загрози, кібератаки, дезінформація, зміна безпекової архітектури в Європі, а також поляризація суспільств. У відповідь на це європейські країни активно модернізують власну систему зовнішніх комунікацій. Зокрема, створюються спеціалізовані державні установи з питань стратегічних комунікацій, впроваджуються механізми швидкого реагування на фейки, а також активно розвивається міжнародне партнерство у сфері інформаційної безпеки.

Досвід Європейського Союзу демонструє ефективність багаторівневого підходу. На одному рівні діють офіційні державні інституції, міністерства закордонних справ, інститути культури, прес-служби при урядах. На іншому, недержавні актори: громадські організації, експертні центри, діаспора, бізнес-структури, а також представники медіа і культури. Саме їхня взаємодія дозволяє створити комплексне і переконливе повідомлення про країну, яке є зрозумілим і привабливим для іноземної аудиторії [5, с. 103].

Ще одним важливим аспектом європейського досвіду є культурна дипломатія. Країни ЄС активно використовують мову мистецтва, історії, архітектури, літератури як засіб розповсюдження світові про себе. Через культурну взаємодію, виставки, освітні трансфери формується емоційний зв'язок між країною та її міжнародною аудиторією. Такий підхід доводить, що імідж це не тільки слова і символи, а й емоції, враження та відчуття, які країна залишає після себе у світі.

У країнах ЦСЄ, зокрема в Україні, формування міжнародного іміджу має свою специфіку. По-перше, посттоталітарний контекст, тривала історія перебування в межах радянського впливу, що зумовила складне ставлення до країни на Заході. По-друге, потреба водночас транслювати свою ідентичність і адаптуватися до європейських цінностей. По-третє, постійна потреба відповідати на зовнішні загрози, зокрема військову агресію, кампанії дезінформації та спроби дискредитації.

Україна на сучасному етапі створення іміджу, репутації вже демонструє певні досягнення. Активна участь у міжнародних платформах, розвиток публічної дипломатії через ресурси U24[3], проекти як «Be Brave Like Ukraine» [2], активність дипломатичних представництв, комунікація через культурні, спортивні й наукові досягнення. Це формує новий імідж держави, яка не тільки відстоює свою незалежність, а й репрезентує спільні з Європою цінності свободи, демократії й людської гідності.

Водночас для посилення цього іміджу необхідно продовжити інституційне зміцнення системи стратегічних комунікацій, розвивати

освіту в сфері міжнародної комунікації, інвестувати в дослідження іміджу, підтримувати незалежні медіа та громадські ініціативи, які можуть ефективно транслювати позитивний образ України за кордоном. У довгостроковій перспективі саме сталість, послідовність і відкритість будуть ключовими складовими успішної іміджевої політики [4, с. 82].

Зовнішній імідж держави це те, що вона транслює через дії, цінності й позицію в міжнародному середовищі. Європейські підходи демонструють, що в умовах викликів і загроз саме відкритість, відповідальність і орієнтація на партнерство можуть забезпечити країні довіру і підтримку з боку світової спільноти.

Таким чином, європейські підходи до формування зовнішнього іміджу держав демонструють важливість системного, відкритого й достовірного представлення країни у світі. Вони поєднують політичну волю, культурну м'яку силу та стратегічні комунікації, що особливо актуально в умовах демократичних трансформацій та сучасних загроз. Для України, яка водночас виборює свою незалежність і зміцнює демократичний курс, важливо не лише переймати цей досвід, а й творчо його адаптувати до власного контексту. Формування стійкого, позитивного міжнародного іміджу має стати не тільки інструментом зовнішньої політики, а й основою національної безпеки, зміцнення суверенітету та євроінтеграції.

Література:

1. Павліха Н., Шуляк А. Публічна дипломатія задля безпеки стало розвитку. *Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії*. 2022. № 2 (13). С. 173–186. DOI: <https://doi.org/10.29038/2524-2679-2022-02-173-186>
2. Be Brave Like Ukraine. *Комунікаційна кампанія України* : веб-сайт. URL: <https://bebravelikeua.com/>
3. UNITED24. Офіційна платформа публічної дипломатії України : веб-сайт. URL: <https://u24.gov.ua/uk>
4. Marchuk V., Melnychuk V. European Integration and Reform of Decentralization in Ukraine during Martial Law: Political Accents. Bern : Peter Lang AG, 2024. 152 p. (Spectrum Slovakia ; № 46).
5. Marchuk V. Ukraine in martial law: political and security challenges. Bern : Peter Lang AG, 2025. 144 p. (Spectrum Slovakia ; Vol. 49).